

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

“ 31 ” *серпень* 2020 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Сучасні глобальні та регіональні інтеграційні процеси

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітня програма «Міжнародна інформаційна безпека»

вид дисципліни – обов’язкова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“28” серпня 2020 р., протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: доктор економічних наук, професор. Професор кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки Ігор МАТЮШЕНКО, кандидат філософських наук, доцент кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки Олексій БАТАЛОВ.

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Протокол від “26” серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

Людмила НОВІКОВА
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
«Міжнародна інформаційна безпека»
назва освітньої програми

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародна інформаційна безпека»

(підпис)

Людмила НОВІКОВА
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “28” серпня 2020 року № 1

Голова науково- методичної комісії

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА
(ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Сучасні глобальні та регіональні інтеграційні процеси» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародна інформаційна безпека» підготовки магістрів за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладення навчальної дисципліни – ознайомлення здобувачів із сучасними глобальними та регіональними інтеграційними процесами.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- *формування наступних загальних компетентностей:*

ЗК1. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні;

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

ЗК6. Здатність працювати в міжнародному контексті;

ЗК8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість;

- *формування наступних спеціальних (фахових) компетентностей:*

СК1. Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

СК3. Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.

СК4. Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи.

СК5. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК9. Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.

СК10. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

СК12. Здатність аналізувати природу, динаміку, принципи європейської та євроатлантичної інтеграції.

1.3. Кількість кредитів 4.

1.4. Загальна кількість годин 120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	
Семестр	
1-й	
Лекції	
16 год.	

Практичні, семінарські заняття	
14 год.	
Лабораторні заняття	
Не передбачені	
Самостійна робота	
90 год.	
Індивідуальні завдання	
Не передбачені	

1.6. Заплановані результати навчання.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі мають досягти наступних результатів:

Матриця відповідності освітнього компонента ОКЗ. «Сучасні глобальні та регіональні інтеграційні процеси», методів навчання та форм оцінювання, які використовуються, програмним результатам навчання, визначеним освітньо-професійною програмою «Міжнародна інформаційна безпека»

Результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
РН1. Знати та розуміти природу, джерела та напрями еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.	пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний, аналіз, дослідження, а також методи дистанційного навчання та оцінювання на платформах Moodle, Zoom або Google Meet	усне опитування, письмовий експрес-контроль, контроль на лекціях та практичних заняттях; оцінювання: виступів з доповідями, письмової залікової роботи
РН5. Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини.	-/-	-/-
РН9. Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.	-/-	-/-
РН10. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.	-/-	-/-
РН12. Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.	-/-	-/-
РН17. Аналізувати та оцінювати зміст та специфіку основних напрямів діяльності міжнародних організацій в сфері безпеки.	-/-	-/-
РН18. Здійснювати діяльність у дипломатичній та інших суміжних сферах міжнародного співробітництва.	-/-	-/-
РН19. Брати участь у професійній дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних	-/-	-/-

комунікацій та регіональних студій, поважати опонентів і їхню точку зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем.		
РН20. Організовувати та вести професійні дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.	-/-	-/-
РН22. Демонструвати здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.	-/-	-/-

2. Тематичний план навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УМОВАХ СВІТОВОГО ГЛОБАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Тема 1. Поняття та різновиди інтеграції.

Поняття інтеграції. Різновиди інтеграції (глобальна, регіональна, місцева). Політична, економічна, соціальна, культурна інтеграція. Організації, що виникають внаслідок інтеграційних процесів (ООН, НАТО, СОТ, АТЕС і т.д.).

Тема 2. Наукові теорії, що досліджують інтеграцію.

Дослідження глобалізації та постглобалізації в сучасному світі. Світ-системний аналіз про інтеграційні процеси в сучасному світі. Геополітичні теорії та політична інтеграція в сучасному світі. Теорії цивілізацій про культурну інтеграцію. Воєнно-стратегічні теорії про безпекову інтеграцію в сучасному світі.

Тема 3. Основні тенденції глобальної та регіональної інтеграції в сучасному світі.

Тенденції глобалізації в сучасному світі. Особливості кризи гегемонії в сучасній капіталістичній світ-економіці. Геополітична «велика шахівниця»: основні гравці, ходи та комбінації. Вплив цивілізаційної ідентифікації на регіональну та світову інтеграцію. Особливості безпекової інтеграції в сучасному світі.

Тема 4. Вплив недержавних організацій на інтеграційні процеси в сучасному світі.

Основні недержавні організації в сучасному світі. Напрями діяльності недержавних організацій. Приклади інтеграційних процесів у сучасному світі, що підтримуються недержавними організаціями. Україна та іноземні недержавні організації.

Тема 5. Вплив геополітики на інтеграційні процеси в сучасному світі.

Геополітика в сучасному світі. Основні «центри сили» та їх інтереси. Напрямки конфліктів між «центрами сили» в сучасному світі (торговельні, культурні, воєнні і т.д.). Інтеграційні процеси, ініційовані державами – «центрами сили». Місце і роль України в сучасній геополітиці.

Тема 6. Україна в сучасних інтеграційних процесах.

Україна: «міст», «фронтір», «нейтральний гравець», «об'єкт впливу», «ініціатор регіональної інтеграції» чи щось інше? Україна як периферія сучасної світ-системи та перспективи її переходу до центру. 30 років незалежності: час втрачених можливостей або час системних трансформацій?

РОЗДІЛ 2. РІЗНОВИДИ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Тема 7. Міждержавна та наднаціональна інтеграція.

ООН: особливості виникнення та функціонування. Рада Безпеки ООН.

Європейський Союз: союз держав чи конфедерація? Регіональні організації в сучасному світі (Африканський Союз, Союз Південноамериканських націй і т.д.). Євразійський Союз: проект та кроки формування.

Тема 8. Економічна інтеграція в сучасному світі.

Світова організація торгівлі: створення, учасники, завдання. Регіональна економічна інтеграція (Азійсько-Тихоокеанське економічне співробітництво, Євразійський економічний союз і т.д.).

Феномен транснаціональних корпорацій (ТНК) в сучасному світі. ТНК та суверенітет держав-націй: конфлікт чи взаємодоповнення?

Тема 9. Безпекова інтеграція в сучасному світі.

Загрози безпеці в сучасному світі (тероризм, гібридні війни і т.д.) та методи протидії їм. Інтерпол: основні завдання та особливості функціонування.

Основні воєнно-політичні блоки в сучасному світі (НАТО, ОДКБ, АНЗЮС, Регіональна система оборони, Північноєвропейський оборонний союз).

Тема 10. Культурна інтеграція в сучасному світі.

Культурна інтеграція та її різновиди. Культурні об'єднання в сучасному світі.

Поняття «велика (історична) культура» та «локальна культура». Поняття «цивілізація» та «цивілізації», їх відмінність. Цивілізації в сучасному світі: співпраця, об'єднання чи зіткнення?

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усьо го	у тому числі					Усь ого	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Поняття та різновиди інтеграції	11	1	1			9						14
Тема 2. Наукові теорії, що досліджують інтеграцію	13	2	2			9						
Тема 3. Основні тенденції глобальної та регіональної інтеграції в сучасному світі	13	2	2			9						
Тема 4. Вплив недержавних організацій на інтеграційні процеси в сучасному світі	11	1	1			9						
Тема 5. Вплив геополітики на інтеграційні процеси в сучасному світі	12	2	1			9						
Тема 6. Україна в сучасних інтеграційних процесах	13	2	2			9						
Тема 7. Міждержавна та наднаціональна інтеграція	11	1	1			9						
Тема 8. Економічна інтеграція в сучасному світі	13	2	2			9						
Тема 9. Безпекова інтеграція в сучасному світі	12	2	1			9						

Тема 10. Культурна інтеграція в сучасному світі	11	1	1			9						
Усього годин	120	16	14			90						

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття та різновиди інтеграції	1
2	Наукові теорії, що досліджують інтеграцію	2
3	Основні тенденції глобальної та регіональної інтеграції в сучасному світі	2
4	Вплив недержавних організацій на інтеграційні процеси в сучасному світі	1
5	Вплив геополітики на інтеграційні процеси в сучасному світі	1
6	Україна в сучасних інтеграційних процесах	2
7	Міждержавна та наднаціональна інтеграція	1
8	Економічна інтеграція в сучасному світі	1
9	Безпекова інтеграція в сучасному світі	1
10	Культурна інтеграція в сучасному світі	2
	Разом	14

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття та різновиди інтеграції. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та рекомендованою літературою, бути готовими відповідати на усні запитання за навчальними питаннями практичного заняття; дослідити різновиди	9
2	Тема 2. Наукові теорії, що досліджують інтеграцію. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та рекомендованою літературою, бути готовими відповідати на усні запитання за навчальними питаннями практичного заняття; чітко розрізняти наукові теорії, що досліджують інтеграцію, та не були розглянуті на лекційному занятті	9
3	Тема 3. Основні тенденції глобальної та регіональної інтеграції в сучасному світі. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та рекомендованою літературою, бути готовими відповідати на усні запитання за навчальними питаннями практичного заняття; на підставі різних наукових теорій виокремити загальні тенденції глобальної та регіональної інтеграції в сучасному світі.	9
	Тема 4. Вплив недержавних організацій на інтеграційні процеси в сучасному світі <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та рекомендованою літературою, бути готовими відповідати на усні запитання за навчальними питаннями практичного заняття; проаналізувати діяльність конкретних недержавних міжнародних організацій та їх вплив на інтеграційні процеси в сучасному світі.	9
	Тема 5. Вплив геополітики на інтеграційні процеси в сучасному світі <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та рекомендованою літературою, бути готовими відповідати на усні запитання за навчальними питаннями практичного заняття; проаналізувати вплив	9
	Тема 6. Україна в сучасних інтеграційних процесах. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та рекомендованою	9

	літературою, бути готовими відповідати на усні запитання за навчальними питаннями практичного заняття; проаналізувати роль України в сучасних глобальних та регіональних інтеграційних процесах	
4	Тема 7. Міждержавна та наднаціональна інтеграція. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та рекомендованою літературою, бути готовими відповідати на усні запитання за навчальними питаннями практичного заняття; дослідити конкретні приклади міждержавної та наднаціональної інтеграції.	9
6	Тема 8. Економічна інтеграція в сучасному світі. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та рекомендованою літературою, бути готовими відповідати на усні запитання за навчальними питаннями практичного заняття.	9
8	Тема 9. Безпекова інтеграція в сучасному світі. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та рекомендованою літературою, бути готовими відповідати на усні запитання за навчальними питаннями практичного заняття	9
9	Тема 10. Культурна інтеграція в сучасному світі. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та рекомендованою літературою, бути готовими відповідати на усні запитання за навчальними питаннями практичного заняття.	9
	Разом	90

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не передбачені.

7. Методи контролю

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) на практичних заняттях проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю, а також у формі виступів здобувачів із доповідями при обговоренні навчальних питань.

При вивченні кожної теми проводиться поточний контроль у формі усного опитування та виступів здобувачів із заздалегідь визначених питань.

Критеріями оцінювання знань за поточний контроль є успішність освоєння знань та набутих навичок на лекціях та практичних заняттях, що включає здатність здобувача засвоїти категорійний апарат, навички узагальненого мислення, логічність та повноту викладання навчального матеріалу, навички творчо підходити до вирішення поставлених завдань, активність роботи на практичних заняттях, рівень знань за результатами опитування на практичних заняттях, самостійне опрацювання тем.

За виступ на практичному занятті можна отримати від 1 (доповнення або уточнення після виступу іншого здобувача) до 3 (розгорнутий аналіз питання із залученням даних наукових статей, статистичних матеріалів і т.д.) балів.

Сума балів за виконання завдань на практичному занятті складає:

Тема 1 – до 3 балів: (доповнення або уточнення після виступу іншого здобувача – 0,5 балів, захист презентацій доповідей – 2,5 бали).

Тема 2 – до 3 балів: (доповнення або уточнення після виступу іншого здобувача – 0,5 балів, захист презентацій доповідей – 2,5 бали).

Тема 3 – до 3 балів: (доповнення або уточнення після виступу іншого здобувача – 0,5 балів, захист презентацій доповідей – 2,5 бали).

Тема 4 – до 3 балів: (доповнення або уточнення після виступу іншого здобувача – 0,5 балів, захист презентацій доповідей – 2,5 бали).

Тема 5 – до 3 балів: (доповнення або уточнення після виступу іншого здобувача – 0,5 балів, захист презентацій доповідей – 2,5 бали).

Тема 6 – до 3 балів: (доповнення або уточнення після виступу іншого здобувача – 0,5

балів, захист презентацій доповідей – 2,5 бали).

Тема 7 – до 3 балів: (доповнення або уточнення після виступу іншого здобувача – 0,5 балів, захист презентацій доповідей – 2,5 бали).

Тема 8 – до 3 балів: (доповнення або уточнення після виступу іншого здобувача – 0,5 балів, захист презентацій доповідей – 2,5 бали).

Тема 9 – до 3 балів: (доповнення або уточнення після виступу іншого здобувача – 0,5 балів, захист презентацій доповідей – 2,5 бали).

Тема 10 – до 3 балів: (доповнення або уточнення після виступу іншого здобувача – 0,5 балів, захист презентацій доповідей – 2,5 бали).

Поточний контроль самостійної роботи здобувачів проводиться у формі підготовки відповідей за навчальними питаннями теми, підготовки доповідей, презентацій доповідей (в тому числі за результатами групової роботи).

Сума балів за виконання завдань для самостійної роботи здобувачів складає:

Тема 1 – до 3 балів: підготовка відповідей за навчальними питаннями теми – 1,5 бали; підготовка презентацій доповіді – 1,5 бали.

Тема 2 – до 3 балів: підготовка відповідей за навчальними питаннями теми – 1,5 бали; підготовка презентацій доповіді – 1,5 бали.

Тема 3 – до 3 балів: підготовка відповідей за навчальними питаннями теми – 1,5 бали; підготовка презентацій доповіді – 1,5 бали.

Тема 4 – до 3 балів: підготовка відповідей за навчальними питаннями теми – 1,5 бали; підготовка презентацій доповіді – 1,5 бали.

Тема 5 – до 3 балів: підготовка відповідей за навчальними питаннями теми – 1,5 бали; підготовка презентацій доповіді – 1,5 бали.

Тема 6 – до 3 балів: підготовка відповідей за навчальними питаннями теми – 1,5 бал; підготовка презентацій доповіді – 1,5 бали.

Тема 7 – до 3 балів: підготовка відповідей за навчальними питаннями теми – 1,5 бал; підготовка презентацій доповіді – 1,5 бали.

Тема 8 – до 3 балів: підготовка відповідей за навчальними питаннями теми – 1,5 бал; підготовка презентацій доповіді – 1,5 бали.

Тема 9 – до 3 балів: підготовка відповідей за навчальними питаннями теми – 1,5 бал; підготовка презентацій доповіді – 1,5 бали.

Тема 10 – до 3 балів: підготовка відповідей за навчальними питаннями теми – 1,5 бал; підготовка презентацій доповіді – 1,5 бали.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення **заліку**. Загальна кількість балів за успішне виконання завдань **залікової роботи** – 40. Час виконання – до 80 хвилин. Заліковий білет складається з трьох теоретичних питань. Перше і друге питання оцінюються по 15 балів, третє – 10 балів.

За бажанням (та за згодою викладача) здобувач має можливість обрати тестову форму завдання (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь).

УВАГА! У разі використання заборонених джерел здобувач на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження **дії обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної форм навчання надається можливість **скласти залік в тестовій формі** (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь) **дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Сучасні глобальні та регіональні інтеграційні процеси» <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=3882>

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів.

8. Схема нарахування балів

Для підсумкового семестрового контролю при проведенні залікової роботи

Поточний контроль (загальний бал за темами), з якого:										Залікова робота	Сума	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Разом	40	100
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	60		
на практичних заняттях (бали)												
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			
самостійна робота здобувачів (бали)												
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			

T1, T2 ... – теми розділів.

Максимальна сума балів за поточним контролем складає 60 балів.

Розрахункова шкала для проведення поточного контролю здобувачів:

Кількість балів	Критерії оцінювання
45-60	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважної причини, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини. Виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми, вміння мислити абстрактно і узагальнено, здатність публічно представити матеріал.
31-44	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважних причин, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини. Виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді з несуттєвими помилками при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми, здатність публічно представити матеріал.
26-30	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем практичних занять. Виконання завдань до кожного практичного заняття, активна робота на практичних заняттях, засвоєння основних положень курсу, допущення декількох незначних помилок при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
21-25	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем практичних занять. Епізодична відсутність виконаних завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу, неповні відповіді при виконанні завдань, складності при визначенні теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
16-20	Несистемне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважних причин, наявність декількох невідпрацьованих тем пропущених практичних занять. Епізодична відсутність виконаних завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення помилок при виконанні завдань, великі складності при визначенні теоретичних питань, на які розраховані завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.

11-15	Епізодичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважної причини, наявність декількох невідпрацьованих тем пропущених практичних занять. Епізодична відсутність виконаних завдань, пасивна робота на практичних заняттях (участь у роботі останніх лише за умови наявності стимулу з боку викладача), наявність певного уявлення щодо матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення значної кількості помилок при виконанні завдання, невміння визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
6-10	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних занять. Систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдання, нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання.
0-5	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, теми пропущених лекцій та практичних занять невідпрацьовані. Систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдання. Нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання, невміння публічно представити матеріал.

Максимальна сума балів за залікову роботу складає **40 балів**.

Розрахункова шкала для проведення підсумкового контролю здобувачів:

Кількість балів	Критерії оцінювання
35-40	Здобувач цілком і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
29-34	Здобувач достатньо повно і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує термінологією і поняттями, демонструє знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
18-28	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, але спостерігаються деякі упущення при відповіді на питання. Обґрунтування неточні і не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами.
10-17	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але при цьому слабо орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.
0-9	Здобувач не в змозі дати відповідь на поставлені запитання, відповідь або неправильна, або він не розуміє суті питання. Не ознайомлений з джерелами, не може робити висновків.

Відповідно, максимальна кількість набраних балів з дисципліни складає **100 балів**.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	зараховано

70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Глобализация и интеграционные процессы в Азиатско-Тихоокеанском регионе / [Шувалов И.И., Хабриева Т.Я., Капустин А.Я. и др.]. – М.: Инфра-М., 2017. – 332 с.
2. Європейська та євроатлантична інтеграція: навчальний посібник / [О.В. Баула, Т.В. Божидарнік, Т.М. Вісіна, Н.М. Галазюк та ін.] за заг. ред. О.М. Лютак. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. – 376 с.
3. Європейські інтеграційні процеси у ХХІ столітті: ключові тенденції, основні виклики та нові можливості / Збірник матеріалів науково-практичної конференції. – Київ, 26-27 березня 2018 р. – 677 с.
4. Интеграционные процессы в современном мире. (Учебное пособие) / [Манькин А.С., Мальгин А.С., Наумова Н.Н., Сидоров А.А.]. – М.: Макс Пресс, 2005. – 384 с.
5. Інтеграція України в Європейське інформаційне суспільство: виклики та завдання / за заг. ред. Пазюка А. В. К. : ФОП Клименко, 2014. – 2012 с.
6. Камінський А. Вступ до міжнародних відносин: Курс лекцій. – Львів, 2015.
7. Капітоненко М. Міжнародні конфлікти. – К.: Либідь, 2017. – 352 с.
8. Коппель О.А., Пархомчук О.С. Міжнародні системи. Світова політика. – Київ: ФАДА, ЛТД. – 2015. – 224 с.
9. Лісовський П.М. Міжнародні відносини: ментальність, геополітика, глобалізація : Навч. посіб. – К.: Кондор-Видавництво, 2017. – 156 с.
10. Мисько О.Н. Международная экономическая интеграция / Учебное пособие. – Санкт-Петербург: Редакционно- издательский отдел Университета ИТМО, 2015. – 177 с.
11. Стройко Т.В. Міжнародні організації: Навч. Посібник. – К.: Кондор-Видавництво, 2018. – 250 с.

Допоміжна література

1. Балацкий Е.В. Концепция циклов накопления Дж. Арриги и ее приложения. / Terra Economicus. 2018. Том 16. № 1. С. 155–159. URL: <http://ecsocman.hse.ru/data/2018/08/03/1251869381/3%20balackiy.pdf> (дата звернення: 20.08.2020).
2. Балибар Э. Раса, нация, класс. Двусмысленные идентичности / Э. Балибар, И. Валлерстайн / Пер. с фр. под. ред. О. Никифорова и П. Хицкого. – М.: Логос, 2004. – 288 с.
3. Барабаш В.В., Бордюгов Г.А., Котеленец Е.А. Государственная пропаганда и информационные войны. Учебное пособие. – М.: АИРО-XXI, 2015. – 400 с.
4. Бауман З. Ретротопия. – М.: ВЦИОМ, 2019. – 160 с.
5. Бжезинский З. Великая шахматная доска. Господство Америки и его стратегические императивы. – М.: АСТ, 2017. – 256 с.
6. Бродель Ф. Материальная цивилизация, экономика и капитализм, XV—XVIII вв. Т. 1. Структуры повседневности: возможное и невозможное / Ф. Бродель; [пер. с фр. Л.Е. Куббеля; вступ. ст. и ред. Ю.Н.Афанасьева]. – 2-е изд. – М.: Весь мир, 2006. – 592 с.
7. Бродель Ф. Материальная цивилизация, экономика и капитализм, XV—XVIII вв. Т. 2. Игры обмена / Ф. Бродель; [пер. с фр. Л.Е. Куббеля]. – 2-е изд. – М.: Весь мир, 2006. – 672 с.

8. Бродель Ф. Материальная цивилизация, экономика и капитализм, XV—XVIII вв. Т. 3. Время мира / Ф. Бродель; [пер. с фр. Л.Е. Куббеля]. – 2-е изд. – М.: Весь мир, 2006. – 752 с.
9. Валлерстайн И. Анализ мировых систем и ситуация в современном мире / И. Валлерстайн / Пер. с англ. П.М. Кудюкина. Под общей ред. канд. полит. наук Б.Ю. Кагарлицкий – Спб.: Университетская книга, 2001. – 248 с.
10. Валлерстайн И. Есть ли будущее у капитализма? – М.: Территория будущего, 2015 г. – 320 с.
11. Гіденс Е. Нестримний світ. Як глобалізація перетворює наше життя / Ентоні Гіденс ; пер. з англ. Н. Поліщук. – К. : Альтерпрес, 2004. – 100 с. – (Сучасна гуманітарна бібліотека)
12. Глобалізація. Регіоналізація. Регіональна політика. Хрестоматія з сучасної зарубіжної соціології регіонів/ Укладачі Кононов І.Ф., Бородачов В.П., Топольськов Д.М. – Луганськ: Альма матер-Знання, 2002. – 664 с.
13. Гудби Д. Стратегия стабильного мира. Навстречу Евроатлантическому сообществу безопасности / Д. Гудби, П. Бувальда, Д. Тренин. – М.: Международные отношения, 2003. – 208 с.
14. Даниленко Л.І. Перспективи та виклики євроінтеграційних процесів для України : навч.-метод. матеріали. – К. : НАДУ, 2013. – 132 с.
15. Классика геополитики, XIX век: Сборник (Сост. К. Королев). – М.: ООО «Издательство АСТ», 2003. – 718 с.
16. Классика геополитики, XX век: Сборник (Сост. К. Королев). – М.: ООО «Издательство АСТ», 2003. – 741 с.
17. Лапкин В.В. Геоэкономическая политика и глобальная политическая история / В.В. Лапкин, В.И. Пантин. – М., 2004. – 280 с.
18. Левенець С. В. Механізми впливу організованих груп інтересів на політику національної безпеки України. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук. – К., 2019.
19. Панченко Т. В. Політична регіоналістика : Навчальний посібник / Т. В. Панченко. — Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. – 188 с.
20. Пелих А. О. Воєнно-політичні моделі держав в управлінні національною безпекою євроатлантичних і пострадянських країн. Дисертація на здобуття наукового ступеня к.держ.упр. – К., 2017.
21. Политология. Учеб. пособие для вузов / Под ред. Н.И. Сазонова. – Харьков: «Фолио», 2001. – 831 с.
22. Почепцов Г.Г. Информационные войны. Новый инструмент политики. — М.: Алгоритм, 2015. — 256 с.
23. Скаун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник / Пер. з рос. – Харків: Консум, 2001. – 656 с.
24. Сорос Дж. О глобализации / Джордж Сорос ; пер. с англ. А. Башкирова. — М. : Изд-во Эксмо, 2004. — 224 с.
25. Фисун А. Мир-системный анализ и динамика циклов мировой гегемонии: новый синтез? / Александр Фисун // Ойкумена. – 2003. – № 1. – С. 134–159.
26. Фісун О.А. Неформальні інститути та неопатримоніальна демократія в Україні // Агора. – 2016. – Випуск 17. - С.9-13.
27. Фісун О.А. Цикли гегемонії, нова картографія постсучасного світу і глобалізація: пошук стратегії для України / О. А. Фісун // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна «Питання політології». – 2003. – № 592. – С. 69–86.
28. Целуйко В.О. Типологізація недержавних збройних формувань / В'ячеслав Олександрович Целуйко // Вісн. Харківського нац-го ун-ту ім. В.Н.Каразіна «Питання політології». – Харків, 2008. – № 810. – С. 229-237.
29. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций. – М. АСТ, 2017. – 576 с.

30. Хелд Д., Гольдблатт Д., Макгрю Э., Перратон Дж. Глобальные трансформации / Хелд Д., Гольдблатт Д., Макгрю Э., Перратон Дж. [пер.з англ.]. – М., 2004. – 421 с.
31. Beck U. Das Kosmopolitische Europa. – Frankfurt am M., 2004. – 174 s.
32. Harvey D. The New Imperialism. – New York : Oxford University Press, 2003. – 253 p.
33. Kagan R. Of Paradise and Power: America and the New World Order. – New York : Alfred A. Knopf, 2003. – 104 p.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Міжнародні та міжурядові організації::

1. Програма Розвитку ООН <http://www.undp.org/>
2. Програма розвитку ООН в Україні <http://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home.html>.
3. Світовий банк <http://www.worldbank.org/eca/russian/>.
4. Міжнародний валютний фонд <http://www.imf.org/external/russian/>.
5. ЮНЕСКО <http://en.unesco.org/>.

Міжнародні неурядові організації, що займаються вивченням глобальних проблем:

1. Римський Клуб <https://www.clubofrome.org/>.
2. Freedom House <https://freedomhouse.org>, www.freedomhouse.org.ua.
3. Transparency International <https://www.transparency.org/>
4. Amnesty International <https://www.amnesty.org/>, amnesty.org.ua/
5. GreenPeace www.greenpeace.org.

11. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

- дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться лекційні заняття;
- дистанційно на платформі Moodle проводяться практичні, індивідуальні заняття та консультації, відбувається контроль самостійної роботи;
- аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводиться певний відсоток практичних занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб (з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів).

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень із заборонаю відвідування ЗВО здобувачам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти **залік в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Сучасні глобальні та регіональні інтеграційні процеси». <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=3882>

12. Перелік питань до заліку

1. Сутність інтеграції.
2. Різновиди інтеграції.
3. Регіональна та глобальна інтеграція в сучасному світі.
4. Організації, що виникають внаслідок інтеграційних процесів в сучасному світі.
5. ООН: особливості виникнення та функціонування.
6. Рада Безпеки ООН.
7. Європейський Союз: союз держав чи конфедерація?
8. Перспективи європейської та євроатлантичної інтеграції України.

9. Регіональні міждержавні організації в сучасному світі.
10. Інтеграційні процеси в сучасному світі, що підтримуються недержавними організаціями.
11. Україна та недержавні організації.
12. Вплив глобалізації на інтеграційні процеси в сучасному світі.
13. Глокалізація в сучасному світі.
14. Вплив постглобалізації на інтеграційні процеси в сучасному світі.
15. Світова організація торгівлі: створення, учасники, завдання.
16. Регіональна економічна інтеграція.
17. Україна в міжнародних економічних інтеграційних процесах.
18. Феномен транснаціональних корпорацій в сучасному світі.
19. ТНК та суверенітет держав-націй: конфлікт чи взаємодоповнення?
20. Світ-системний аналіз про інтеграційні процеси в сучасному світі.
21. «Центр» та периферія у світ-системі (концепція А.-Г. Франка).
22. Особливості інтеграції світ-системи державою гегемоном (концепції І. Валлерстайна та Дж. Аррігі).
23. Особливості кризи гегемонії в сучасній капіталістичній світ-економіці.
24. Україна як периферія сучасної світ-системи та перспективи її переходу до центру.
25. Політична інтеграція в сучасному світі.
26. Вплив геополітики на інтеграційні процеси: історія та сучасність.
27. Німецька школа геополітики.
28. Англосаксонська школа геополітики.
29. Сучасна геополітична «велика шахівниця»: основні гравці, ходи та комбінації.
30. Напрямки конфліктів між «центрами сили» в сучасному світі.
31. Місце і роль України в сучасній геополітиці.
32. Особливості безпекової інтеграції в сучасному світі.
33. Воєнно-стратегічні теорії про безпекову інтеграцію.
34. Основні воєнно-політичні блоки в сучасному світі.
35. Гібридні війни у сучасному світі.
36. Гібридна війна та Україна.
37. Культурна інтеграція в сучасному світі.
38. Різновиди культурної інтеграції.
39. Цивілізації в сучасному світі: співпраця, об'єднання чи зіткнення?
40. Теорії цивілізацій про інтеграцію.
41. Вплив цивілізаційної ідентифікації на регіональну та світову інтеграцію.
42. Чи є Україна з точки зору власної цивілізаційної ідентифікації «розколотою» країною? І якщо так, то як це може впливати на її інтеграцію до міжнародних структур?